

Sockerbetsblast till grovfoder

I torkans tecken frågar sig många om betblasten kan användas som grovfoder. Under årets extrema förhållanden kom diskussionerna igång och nu finns det på www.skanes-maskinstationer.se en lista med maskinstationer som kan erbjuda hackning och uppsamling av betblast.

Många djurproducenter har tänkt nya eller nygamla tankar för att finna en lösning på den svåra situation som råder denna torra säsong. Även om det började regna i mitten av augusti har många veckors tillväxt gått förlorad och bristen på foder kommer överskugga den kommande vintern.

Betblast som grovfoder

Det börjar bli många år sedan blasten togs tillvara och gavs till djuren. Den gången hackades blasten och fodrades direkt som ett smakligt tillskott. Nu funderar man kanske mer i banor med samensilering av halm men dessvärre finns inte många erfarenheter av detta. För cirka tio år sedan utredde Betodlarna användningen av betblast till biogas och då

FOTO: LINDA AF GEIJERSSTAM

Grovfoderbrist ett faktum. Årets läge gör betblast till ett attraktivt alternativ som foder till idisslare.

utgick beräkningarna från att det går att bärga cirka tre ton torrsbstans per hektar, vilket motsvarar 20–25 ton blast (normal ts-halt 13–14 procent). I år ser vi många sockerbetsfält som har betydligt mindre blastmängd än normalt, undantaget fält som bevattnats. I sammanhanget ska man också tänka på bortförselsen av växtnäringssämnen, främst kalium, som kommer att kunna påverka strategin och därmed kostnaden framöver.

Betodlarnas kostnadsberäkningar visade:

Bärgning	1 800 kr/ha
Bortförsele av växtnäring	1 445 kr/ha
Summa kostnader	3 245 kr/ha

Detta innebär cirka 1,1 kr/kg ts, fritt levererat ett par km från fältkant som ett rent självkostnadspris.

Saftigt foder

Men fodervärdet av sockerbetsblast är undersökt och erfarenheten är att betblasten är lätt att ensilera tack vare den höga sockerhalten, men samtidigt medför den höga vattenhalten stora näringsförluster. Enligt en undersökning i slutet av 70-talet förlorar man i genomsnitt cirka 30 procent av näringen vid ensilering.

Dessutom behöver hänsyn tas till den låga strukturverkan och låga koncentrationsgraden så att foderstater med mycket betblast balanseras med en stor andel stråfoder. Försök på Alnarp på 80-talet visade gott resultat med en begränsad blastgiva, cirka 20 kg per djur och dag tillsammans med 4 kg hö per dag. I ytterligare en studie pångteras att till högmjolkare

bör betblastgivan begränsas till 25 kg per ko och dag och den mängden kan ges endast under förutsättning att det är det enda saftfodret i foderstaten.

Mjölken påverkas

I försöken har utfodring av betblast gett en tendens åt förhöjd fetthalt i mjölken och ett lägre jodtal i smörfettet. Det senare antas bero på det låga jodtalet i fettsyrorerna som finns i blasten, men även på sockerhalten i nackarna. Enligt en annan studie kan betblast ha negativ inverkan på mjölkens smak, men samtidigt konkluderas att risken för smakfel minskar om blasten ensileras. I spåren av torkan 40 år senare är det mest troligt inte fråga om att dryga

ut foderstaten till mjölkande djur utan snarare till rekrytering och eventuellt köttdjur, så det problemet borde inte vara aktuellt.

Blasten är mer proteinrik jämfört med betorna. Dessutom innehåller blasten höga halter av karotin vilket kan ge förhöjd halt i mjölken. Att tänka på är erfarenheterna från 70-talet, då ensidig och kraftig utfodring med ensilage av rotfruktsblast visade sig ge fruktsamhetsstörningar.

Hackningen

Att behandla betorna mot svampangrepp begränsar inte användningen av betblast som grovfoder, beakta karenstiden exempelvis 28 dagar för Comet

Pro och 35 dagar för Amistar Gold. Har man bestämt sig för att hacka och ta tillvara blasten är det viktigt att göra det så nära inpå upptagningen som möjligt. Det gäller också att ha teknik på plats. Det enklaste sättet är att samla via en elevator på blastaggregatet på sexradiga upptagare som kastar ut blasten åt sidan. Dessutom finns fortfarande några få gamla Herriau-blastare kvar i området. Ett alternativ presenteras av Anders Nihlén i Betodlaren, en italiensk betblastskördare som också kan användas.

Desirée Börjesdotter,
NBR Nordic Beet Research

Betupptagning med 6-radig Ropa Betsättning med myllning av gödning Växtskyddsarbete

Samt övriga förekommande jordbruks, entreprenad- och åkerarbeten

0708-30 86 90, 0708-20 86 50
www.svenssonsmaskinstation.se

